

TER BESLISSING

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

R via M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Datum

16 juli 2025

Onze referentie

BZ2518003

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

nota

Wapenexport Indonesië - Bevoorradingssysteem voor
marineschip (definitieve uitvoer)

Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie

Aanleiding

Vergunningaanvraag van Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie
voor de definitieve uitvoer van militaire goederen (bevoorradingssysteem voor
marineschip) naar Indonesië.

Geadviseerd besluit

M: Graag uw akkoord met **positief** buitenlandpolitiek advies aan R gezien de
uitkomst van de toetsing aan de 8 criteria van het EU Gemeenschappelijk
Standpunt, alsmede het versturen van bijbehorende Kamerbrief naar de Tweede
Kamer.

R: Graag uw akkoord met **toewijzing** van een vergunningaanvraag voor de
uitvoer van militaire goederen, op basis van het advies van M, alsmede met het
versturen van bijbehorende Kamerbrief naar de Tweede Kamer.

Kernpunten

Transactie

- Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie
verzoekt toestemming voor de definitieve uitvoer van militaire goederen
(bevoorradingssysteem voor marineschip, inclusief installatie en training van
personeel) naar Indonesië t.w.v. € 3.440.806;
- Ontvanger van het systeem is Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie
een Indonesisch defensiebedrijf Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie
Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie
- De eindgebruiker is de marine van Indonesië. Het systeem wordt op een
bevoorradingsschip geïntegreerd met als eindgebruik het bevoorraden van
andere marineschepen op zee;
- Bij toewijzing van deze aanvraag dient de Tweede Kamer conform de motie El
Fassed¹ versneld te worden geïnformeerd d.m.v. een Kamerbrief, aangezien
het een compleet systeem betreft met een transactiewaarde van boven de € 2

¹ (Kamerstuk 22 054, nr. 172)

miljoen,- met een eindbestemming niet zijnde een EU-, NAVO- of daaraan gelijk gesteld land (Australië, Japan, Nieuw-Zeeland, Zwitserland);

Datum
16 juli 2025

- In het verleden is op verschillende niveaus meermaals akkoord gegaan met aanvragen met als eindgebruiker de marine van Indonesië, het meest recent in mei 2025 Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie
- In februari 2025 is op ministersniveau akkoord gegaan met de uitvoer van radar- en C3-systemen met als eindgebruiker de Indonesische marine, waarover eveneens een Kamerbrief is verstuurd Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie
- Er zijn geen relevante EU-*denials*.

Buitenlandpolitieke overwegingen

- Toetsing aan het EU Gemeenschappelijk Standpunt inzake wapenexport is **positief**, waarbij extra aandacht is besteed aan criteria 2 (eerbiediging mensenrechten) en 4 (regionale stabiliteit);
- De mensenrechtensituatie in Indonesië is een blijvend punt van aandacht. Er zijn met regelmaat gewelddadige incidenten (o.a. met onafhankelijkheidsgroeperingen) in de Papua provincies,

Internationale en diplomatieke belangen

- De Indonesische marine is voor zover bekend niet betrokken bij punten van zorg t.a.v. mensenrechtenschendingen in Indonesië. Daarom bestaat er geen duidelijk risico dat de te leveren goederen zullen worden ingezet voor binnenlandse onderdrukking, dan wel ernstige schendingen van mensenrechten of het humanitair oorlogsrecht. Toetsing aan criterium 2 is **positief**;
- Indonesië heeft verschillende grensgeschillen, maar zoekt hiervoor naar diplomatieke of internationaalrechtelijke oplossingen, waardoor het risico op militaire escalatie gering is;
- China betwist een deel van de Indonesische EEZ bij de Natuna-eilanden (bijv. m.b.t. visrechten), maar **niet** het Indonesisch eigendom van deze eilanden;
- Het bevoorradingssysteem uit voorliggende aanvraag dat marineschepen tijdens hun inzet op zee operationeel houdt draagt bij aan de veiligheid op zee en daarmee aan de bescherming van de gehele archipel;
- Gelet op het bovenstaande bestaat er geen duidelijk risico dat de te leveren goederen door de Indonesische marine zullen worden ingezet voor agressie jegens een ander land of het met kracht bijzetten van territoriale aanspraken. Toetsing aan criterium 4 is **positief**.

Economisch en/of strategisch belang

- De transactiewaarde is aanzienlijk en bedraagt € 3.440.806,-;
- Toewijzing van deze vergunningaanvraag kan leiden tot vervolgoorders voor

Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie

Toelichting

² (Kamerstuk 22 054, nr. 452)

Transactie (CDIU 189484)

Datum
16 juli 2025

Het bedrijf [redacted] Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie
verzoekt toestemming voor de definitieve uitvoer van militaire goederen (bevoorradingssysteem voor marineschip, inclusief installatie en training van personeel) naar Indonesië t.w.v. € 3.440.806. Het systeem wordt geplaatst op een bevoorradingsschip, dat op dit moment wordt gebouwd door het Indonesische bedrijf [redacted] Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie Het systeem zal worden gebruikt voor het bevoorraden van schepen op open zee van (brandstof en drinkwater) en voor het overladen van vaste goederen naar andere schepen.

De uiteindelijke naam van het schip is nog niet bekend. [redacted]
[redacted] Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie

[redacted] Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie

Toetsing EU Gemeenschappelijk Standpunt inzake wapenexport

*Toetsing aan het EU Gemeenschappelijk Standpunt inzake wapenexport is **positief**, waarbij extra aandacht is besteed aan criterium 2 (eerbiediging mensenrechten en naleving humanitair oorlogsrecht) en criterium 4 (regionale stabiliteit).*

Internationale verplichtingen (CR1)

Deze transactie is in overeenstemming met de internationale verplichtingen van Nederland, waaronder wapenembargo's van de VN, de EU en de OVSE, alsook met verdragen inzake non-proliferatie van massavernietigingswapens en andere relevante internationale afspraken. Toetsing aan criterium 1 is dan ook **positief**.

Mensenrechten (CR2)

Bescherming van mensenrechten is in Indonesië grondwettelijk vastgelegd; naleving is op verschillende terreinen een punt van zorg. Er zijn in bredere zin zorgen over de ruimte voor het maatschappelijk middenveld. [redacted]

[redacted] Internationale en diplomatieke belangen

Internationale en diplomatieke belangen

De Indonesische marine is voor zover bekend niet betrokken bij punten van zorg t.a.v. mensenrechtenschendingen in Indonesië. Daarom bestaat er geen duidelijk risico dat de te leveren goederen zullen worden ingezet voor binnenlandse onderdrukking, dan wel ernstige schendingen van mensenrechten of het humanitair oorlogsrecht. Toetsing aan criterium 2 is **positief**.

Interne conflicten (CR3)

Internationale en diplomatieke belangen

Het is niet waarschijnlijk dat de transactie leidt tot het uitlokken, verlengen of verergeren van bestaande spanningen of conflicten in Indonesië. Toetsing aan criterium 3 is **positief**.

Handhaving regionale stabiliteit (CR4)

Indonesië heeft een aantal lopende grensgeschillen met verschillende buurlanden. Ook in de Zuid-Chinese Zee is al geruime tijd sprake van diverse maritieme geschillen, in het bijzonder over bepaalde eilanden in het gebied. Een gevolg hiervan is dat de maritieme capaciteiten van de betrokken landen worden uitgebreid. De spanningen tussen m.n. China en de Filipijnen lopen op. Indonesië is geen partij bij het dispuut, maar de Chinese lijnenkaart (*9 dash line*) overlapt met de Indonesische EEZ. Daarom houdt Indonesië de gebeurtenissen in het conflict en de Chinese activiteiten in het gebied nauwlettend in de gaten, zie onder.

Indonesië heeft drie vloten met als thuishavens Tanjungpinang, Surabaya en Sorong. Het hoofdkwartier van de Indonesische marine is gevestigd in Jakarta.

Internationale en diplomatieke belangen

De Natuna-eilanden bevinden zich in de Zuid-Chinese Zee. China betwist een deel van de Indonesische EEZ bij de Natuna-eilanden, maar **niet** het Indonesisch eigendom van deze eilanden.

Internationale en diplomatieke belangen

Datum
16 juli 2025

Internationale en diplomatieke belangen

Indonesië maakt zich in toenemende mate zorgen over de oplopende spanningen en de bijbehorende wapenwedloop die lijkt plaats te vinden in die regio. [redacted]

Internationale en diplomatieke belangen

[redacted] De gesprekken tussen ASEAN en China over een *Code of Conduct* voor de Zuid-Chinese Zee zijn in 2023 geïntensiveerd, mede op voorspraak van Indonesië.

Internationale en diplomatieke belangen

Negatieve toetsing aan criterium 4 vereist het bestaan van een duidelijk risico dat de te leveren militaire goederen ingezet zullen worden voor agressie jegens een ander land of het met kracht bijzetten van territoriale aanspraken. Gelet op het bovenstaande, alsook gezien het feit dat Indonesië aanwezige spanningen of geschillen doorgaans via de diplomatieke weg tracht op te lossen en China het Indonesisch eigendom van de Natuna-eilanden niet betwist, bestaat er in dit geval geen duidelijk risico. Toetsing aan criterium 4 is **positief**.

Veiligheid NL en bondgenoten (CR5)

Bij toetsing aan criterium 5 wordt gewogen welke gevolgen de transactie heeft voor de Nederlandse defensie- en veiligheidsbelangen en die van bondgenoten, en hoe groot het risico is dat de goederen tegen de eigen troepen of die van bondgenoten gebruikt worden. Deze transactie heeft in dat kader geen significante gevolgen. Toetsing aan criterium 5 is daarom **positief**.

Houding terrorisme/grensoverschrijdende criminaliteit/non-prol (CR6):

Toetsing aan criterium 6 kan negatief uitvallen indien het land van eindbestemming terrorisme en internationaal georganiseerde criminaliteit heeft gesteund of aangemoedigd; diens internationale verplichtingen, in het bijzonder wat betreft het niet-gebruiken van geweld en het humanitair oorlogsrecht, heeft geschonden; verdragen met als doel het tegengaan van non-proliferatie, wapenbeheersing en ontwapening niet heeft ondertekend, geratificeerd of geïmplementeerd. Daarvan is in het geval van Indonesië geen sprake. Toetsing aan criterium 6 is **positief**.

Datum
16 juli 2025

Omlidingsrisico (CR7)

Gelet op de specifieke aard van de goederen (bevoorradingssysteem voor een specifiek schip), de grote financiële omvang, het belang van Indonesië bij het eigen gebruik van deze goederen, het aannemelijke eindgebruik, de aanwezige documentatie (eindgebruikersverklaring, contracten) en het feit dat eindgebruiker (de Indonesische marine) voor zover bekend niet betrokken is geweest bij omlidingsincidenten is het risico hierop minimaal. Toetsing aan criterium 7 is **positief**.

OS-toets (CR 8):

Volgens de OECD/DAC-lijst behoort Indonesië tot de *Upper Middle Income Countries*. Indonesië heeft de grootste economie van Zuidoost-Azië en de sociale uitgaven (waaronder gezondheidszorguitgaven en onderwijsuitgaven) zijn gemiddeld gelijk gebleven. Het percentage defensie-uitgaven van het BNP ligt al een aantal jaar net onder de 1%. Dit is ruim onder de OESO-DAC norm van 4,5%.

De overheid van Indonesië leverde de afgelopen jaren positieve OS-inspanningen. Deze lopen geen risico om tenietgedaan te worden door deze transactie. De toets aan criterium 8 is daarom **positief**.